

2019-10-03

socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Dnr 24748/2019.

FSS synpunkter på Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller unga lagöverträdare

Bakgrund; Socialstyrelsen fick i januari 2018 i uppdrag från regeringen att under år 2018 och 2019 stödja huvudmän och yrkesverksamma inom den sociala barn- och ungdomsvården genom insatser för att främja kompetens och stabilitet samt kvalitetsutveckling inom området. Socialstyrelsens förslag om allmänna råd syftar till att stärka socialtjänstens arbete med barn och unga som misstänks för brott eller har begått brott samt att tydliggöra vilken kompetens som personalen behöver ha för att handläggärenden som gäller unga lagöverträdare.

De allmänna råden ska bidra till att socialtjänstens insatser är av god kvalitet och särskilt beakta barnrättsperspektivet i verksamheten. Ett syfte med att stärka barnrättsperspektivet i socialtjänstens arbete med barn tar fasta på Barnkonventionens grundprinciper. Det kan innebära att socialtjänsten måste öka sin användning av standardiserade bedömningsmetoder i sitt utredningsförfarande. Detta för att skapa likvärdiga bedömningar av återfallsrisken för brott och annan ogynnsam utveckling. Vidare vill man tydliggöra socialtjänstens ansvar att vidta åtgärder när barn riskerar att häktas eller har häktats och om möjligt minska antalet barn som sitter i häkte.

De föreslagna allmänna råden är tänkta att ersätta Socialstyrelsens nuvarande allmänna råd. Många av de nuvarande rekommendationerna kommer att föras över till den nya författningen med uppdatering av innehållet i enlighet med ändrade lagar och forskrifter. Förslaget innehåller även nya rekommendationer om utredning av ett barn eller ungdom som är misstänkt för att ha begått brott, att bedöma risken för ogynnsam utveckling och att överväga åtgärd vid (risk för) häktning. Samtliga råd har bearbetats språkligt för att bli lättare att läsa och tillämpa.

FSS synpunkter; positiv till de ändringar som Socialstyrelsen föreslår och välkomnar ambitionen om ett stärkt barnperspektiv med ökad delaktighet för målgruppen. Det är också bra med en språklig översyn som innebär att råden blir enklare, tydligare och lättare att följa för medarbetarna. Det bidrar till en höjd kvalitet i handläggningen och säkerställer att den är rättssäker, rättvis och behandlar barn och ungdomar lika oavsett var i landet de befinner sig. Det som dock FSS ändå vill framföra är följande;

FSS styrker;

- Förtydligandet om att LUL-yttrandet/informationen ska vara ”tillräckliga, väsentliga och ändamålsenliga” – dvs bra med ett förtydligande om att socialnämnden inte ska delge all information som de har, utan att yttrandet ska vara till hjälp för åklagare och domstol vid val av påföljd, möjlighet till straffvarning.

FSS föreslår;

- ett tillägg i avsnittet om medling i syfte att förklara för handläggaren på socialtjänsten samt barnet och dess vårdnadshavare vad medling är och när det kan aktualiseras. Nuvarande förslag saknar en beskrivning om vad medling innebär, att det ingår förmöten med båda parter (gärningsperson samt brottsutsatt) och att en positiv inställning från bådars håll kan generera i en medling mellan personerna. Det kan även förtydligas att det är medlaren vid medlingsverksamheten som tar ställning till om barnet är positivt till medling.
- en justering av de rubriker som Socialstyrelsen anger att yttrandet ska innehålla pga att de inte stämmer överens med den mall som åklagarmyndigheten tagit fram. De tre rubrikerna är alldeles för öppna för tolkning av vilken information eller relevans som uppgifterna tänks ha.

Konsekvenser för barn; Förslaget till allmänna råd syftar till att stärka socialtjänstens arbete med barn och unga som misstänks för brott eller har begått brott, särskilt barnperspektivet i verksamheten. Barnkonventionens grundprinciper – artikel 2 (rätt till ickediskriminering), artikel 3.1 (barnets bästa), artikel 6 (rätt till liv, överlevnad och utveckling) och artikel 12 (respekt för barnets åsikter) – är centrala och Socialstyrelsens förslag syftar till att särskilt stärka dessa rättigheter.

Konsekvenser jämställdhet; Bedömningen är att förslaget inte kommer att få skilda konsekvenser för pojkar och flickor. Beroende på könsuppdelningen bland de barn och unga som begår brott, kan ett visst kön av den anledningen beröras mer än det andra.

Ekonomiska och andra resursmässiga konsekvenser; Förslaget innehåller enbart allmänna råd och socialnämndens ansvar och skyldigheter följer redan av lag eller förordning. Många av de åtgärder som föreslås utförs redan av socialnämnden. Förslaget bedöms därför inte få ekonomiska eller andra resursmässiga

För Föreningen Sveriges socialchefer

Monica Persson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialchefsdagarna. Läs mer på socialchefer.se och socialchefsdagarna.se